TYJ

Lausunto

14.11.2019

Eduskunta

Verojaosto

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestön lausunto hallituksen esityksistä 62/2019 ja 78/2019

Eduskunnan verojaosto on pyytänyt Työttömyyskassojen Yhteisjärjestöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainituista hallituksen esityksistä.

Hallituksen esitys 62/2019

Hallituksen esityksessä voimaantulosäännöksiä muutettaisiin siten, että tulorekisterin tietosisällön laajentaminen koskemaan työnantajien ilmoittamien tulotietojen lisäksi eläke- ja etuustuloja siirtyisi vuodesta 2020 vuoteen 2021. Muutoksella tulorekisterin käyttöönoton vaiheistukseen varmistetaan eläke- ja etuustulojen ilmoittamismenettelyn toimivuus ja mahdollistetaan se, että kehittämistyössä voidaan keskittyä vuoden 2019 alusta työnantajien ilmoittamien tietojen ilmoittamiseen ja tulotietojärjestelmän käytettävyyteen liittyvien epäkohtien poistamiseen.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö toteaa, että työttömyyskassat olivat valmistautuneet ilmoittamaan tiedot maksamistaan etuuksista tulotietojärjestelmään vuoden 2020 alusta lähtien. Työttömyyskassojen maksamien etuuksien toimeenpanoa olisi myös helpottanut, jos työttömyyskassat olisivat saaneet tiedot etuudensaajalle myönnetyistä muista etuuksista ja eläkkeistä tulotietojärjestelmästä heti ko. ajankohdasta lähtien.

Toisaalta Yhteisjärjestö pitää kuitenkin hyvänä sitä, että tulotietojärjestelmän tietosisällön laajentamiseen paneudutaan huolellisesti ja havaittuihin epäkohtiin tartutaan. On perusteltua, että jo huomatut ongelmakohdat korjataan ennen kuin järjestelmää laajennetaan entisestään ja näin varmistetaan tulotietojärjestelmän toimivuus myös jatkossa laajennetuilla tiedoilla. Palkkatiedot ovat kuitenkin ansioturvan toimeenpanossa huomattavasti muita sosiaalietuustuloja merkittävämpiä.

Lisäksi Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö pitää tärkeänä sitä, että uusien käyttäjätahojen tulemista tulorekisterin piiriin ei ole lykätty muutoksen yhteydessä ja työttömyyskassat saavat tiedot etuudensaajille maksetuista palkkatuloista suunnitellusti 1.1.2020 lähtien.

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettuun lakiin lisättäisiin säännös siitä, mihin mennessä takaisinperintätilanteissa suorituksen maksajan verotusta voidaan oikaista takaisin maksetusta suorituksesta toimitetun ennakonpidätyksen ja perityn lähdeveron osalta, mikä vaikuttaa suorituksen maksajan takaisinperinnässä noudattaman menettelyn valintaan.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö pitää hyvänä, että takaisinmaksun määräpäivä on jatkossa kiinteä päivämäärä. Tämä helpottaa työttömyyskassojen takaisinperintäprosessien suunnittelua sekä asiasta tiedottamista. Sekaannusten välttämiseksi Yhteisjärjestö näkee tärkeänä, että erityisesti takaisinmaksun määräpäivän muuttuessa, asian tiedottamisesta huolehditaan laajamittaisesti ja hyvissä ajoin.

Hallituksen esitys 78/2019

Esityksessä tulotietojärjestelmästä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tulorekisteriin talletettavien tietojen antamiselle säädettyjä määräaikoja pidennettäisiin luontoisetujen, palkkaennakoiden, verovapaiden kustannusten korvausten ja rekisteröidyn yhdistyksen maksamien enintään 200 euron määräisten kertasuoritusten osalta.

Verotusmenettelystä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sivullisen tiedonantovelvollisuuden piiristä vapautettaisiin enintään 100 euron suuruiset muut kuin työ- tai palvelussuhteessa maksetut kilpailupalkinnot.

Tuloverolakia muutettaisiin siten, että työnantajalta saatu luontoisetu katsotaan sen verovuoden tuloksi, jonka aikana se on saatu vallintaan, tai seuraavan verovuoden tuloksi, jonka tuloksi luontoisetu on ilmoitettu. Muutosten tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti korjata tulorekisterin käyttöönotossa ilmenneitä ongelmia pienyrittäjien sekä kansalaisjärjestöjen ja kansalaistoiminnan hallinnollisen taakan helpottamiseksi.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö toteaa, että yllä mainituilla muutoksilla ei ole vaikutusta työttömyysetuuksien toimeenpanoon taikka vaikutus on erittäin pieni. Tämän vuoksi Yhteisjärjestöllä ei ole näihin muutoksiin lausuttavaa.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö pitää tavoitetilana sitä, että työttömyyskassat pystyisivät tekemään valtaosan päätöksistään ilman, että niiden tulee pyytää täydentäviä selvityksiä työttömyysetuuden hakijalta ja/tai palkan maksajalta. Nykyisellään tulorekisterin tietosisältö ei kuitenkaan vastaa riittävästi työttömyyskassojen tietotarpeeseen, pääasiassa koska tulorekisteri ei sisällä pakollisina tietoina työaikaa ja ansainta-aikaa koskevia tietoja. Yhteisjärjestö on jo tulorekisterilainsäädäntöä laadittaessa todennut, että tulorekisterin tietojen mahdollisimman laajan käytettävyyden takaamiseksi tarvitaan vielä joko työttömyysturvalainsäädännön ja sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien soveltamisohjeiden muuttamista taikka tulorekisterin tietosisällön laajentamista.

Yhteisjärjestö pitää valitettavana sitä, että tulorekisterin tietosisältö vastaa edelleen huonosti työttömyyskassojen tietotarpeisiin eikä lainsäädäntöön ole esitetty muutoksia tältä osin. Tämä leikkaa tulorekisterin hyötyjä ansioturvan toimeenpanossa.

Esityksessä ehdotetaan myös, että myöhästymismaksun määräämiselle säädettyä siirtymäaikaa pidennettäisiin vuodella siten, että myöhästymismaksua määrättäisiin pääsääntöisesti vasta 1 päivänä tammikuuta 2021 tai sen jälkeen maksettuja suorituksia koskevan

ilmoituksen myöhästymisen perusteella. Lisäksi myöhästymismaksua koskevia säännöksiä tarkistettaisiin luontoisetuja koskevien ilmoitusten osalta.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö katsoo, että yhden vuoden ”harjoitteluajan” olisi pitänyt riittää palkkatiedon toimittajille ja että myöhästymismaksuja olisi pitänyt voida määrätä jo vuoden 2020 alusta lukien.

Kuten edellä on todettu, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö pitää tavoitetilana sitä, että työttömyyskassat pystyisivät tekemään valtaosan päätöksistään ilman, että niiden tulee pyytää täydentäviä selvityksiä työttömyysetuuden hakijalta ja/tai palkan maksajalta. Työttömyysetuus on lyhytaikainen etuus, jota maksetaan työttömän henkilön toimeentulon turvaamiseksi. Tulorekisteritiedon käytettävyyden kannalta on erittäin tärkeää, että tulotiedot ilmoitetaan tulorekisteriin määräajassa. Jos tarvittavaa tulotietoa ei tulorekisteristä löydy, työttömyyskassa joutuu lykkäämään hakemuksen käsittelyä, kunnes tarvittava selvitys on joko ilmoitettu tulorekisteriin taikka hankittu erikseen työnantajalta. Tämä menettely pidentää etuushakemuksen käsittelyaikaa ja merkitsee sitä, että etuudensaaja joutuu odottamaan hänelle kuuluvaa etuutta ja pahimmassa tapauksessa turvautumaan perustoimeentulotukeen.

Tulorekisteristä puuttuva palkkatieto voi myös aiheuttaa sen, että etuudensaajalle maksetaan etuus liian suurena. Tällöin työttömyyskassa joutuu oikaisemaan antamaansa päätöstä ja tekemään asiasta takaisinperintäpäätöksen sitten, kun palkkatieto on käytettävissä. Prosessuaalisten vaatimusten vuoksi menettely on hallinnollisesti hyvin raskas ja sitoo työttömyyskassan resursseja huomattavasti.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö

Niina Jussila
toiminnanjohtaja
niina.jussila@tyj.fi
050 911 8511